

D E C I Z I E

21 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justițieîn componența
Președintele ședinței, judecător
judecătorii:Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Ion Druță
Luiza Gafton
Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu,

în cadrul procesului de insolabilitate intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex”,

cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, prin care cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil a fost respinsă ca neîntemeiată,

A C O N S T A T A T :

La 30 iunie 2015 creditorul Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Rîșcani a depus cererea introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex”.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 9 iulie 2015 cererea introductivă a fost admisă spre examinare.

Prin hotărîrea Curții de Apel din 16 octombrie 2015 cererea introductivă depusă de creditorul Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Rîșcani a fost admisă, fiind constatată insolabilitatea debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” și inițiată procedura simplificată a falimentului cu dizolvarea Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex”. S-a dispus ridicarea dreptului de

administrare a Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” a lui Borcila Dimitri și desemnarea în calitate de lichidator al Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” pe Rusu Petru deținătorul autorizației nr. 84 din 14 ianuarie 2015 eliberată de Ministerul Justiției al RM.

La 24 octombrie 2016, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu a depus cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” în persoana administratorului Borcila Dmitri.

În motivarea pretențiilor a indicat că potrivit cererilor de validare a creanțelor, suma totală a datoriilor Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” constituie 1739090,67 lei.

A specificat că la 8 aprilie 2011 de către colaboratorii Direcției Generale Control Fiscal a Inspectoratului Fiscal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor RM, în urma actului de control nr. 3-483398 din 16 martie 2011, a fost întocmită decizia nr. 971-16, conform căreia, în perioada de gestionare a întreprinderii de către Borcila Dmitri au fost încălcate prevederile Codului Fiscal, deoarece ultimul a întocmit incorect declarația cu privire la impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător pentru anul 2008 și declarația TVA pentru perioadele fiscale 02/2008 și 04/2008.

Prin urmare, s-a decis aplicarea amenzilor în sumă totală de 689228,00 lei și încasarea în bugetul de stat a sumei calculate suplimentar în rezultatul controlului, în mărime de 735704,00 lei.

Consideră lichidatorul că în astfel de împrejurări, administratorului Borcila Dmitri îi este imputabil faptul ținerii unei contabilități contrare legii, care a dus la aplicarea unor amenzi impunătoare, afectând în acest mod patrimoniul întreprinderii.

Din data emiterii deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat 8 aprilie 2011 și până la depunerea cererii introductive de către creditor, administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Borcila Dmitri a cunoscut despre faptul că întreprinderea este în incapacitate de plată, or din comunicatele parvenite de la deținătorii de registre și de la băncile comerciale rezultă că Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian Impex” nu dispune de bunuri mobile sau imobile, sau de mijloace bănești în conturile bancare.

S-a mai precizat că din raportul financiar la situația din 18 aprilie 2016 este evident faptul că administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian- Impex” nu deține active pe termen lung sau active curente care ar putea satisface creanțele creditorilor, prin urmare se impune concluzia că acesta este în incapacitate de plată.

Lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu consideră că toate aceste circumstanțe denotă obligația legală a administratorului Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Borcila Dmitri de a înainta cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate.

Solicită lichidatorul admiterea cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” în persoana administratorului Borcila Dmitri cu încasarea din contul acestuia a sumei de 1739090,67 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 49, 50-53).

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolabilitate a concluzionat că lichidatorul nu a prezentat dovada că fostul administrator Borcila Dmitri a cunoscut despre creanțele creditorului Inspectoratul Fiscal de Stat față de Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute la art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolabilității, pentru a depune cerere introductivă.

Invocînd ilegalitate acestei hotărîri, la 28 decembrie 2017 lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu a contestat cu recurs hotărîrea instanței de insolabilitate, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de insolabilitate nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Instanța de recurs reliefează prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care statuează expres că procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Actele pricinii certifică faptul că prin scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 18 iulie 2017 a fost expediată în adresa părților copia hotărîrii contestate, însă la dosar nu sunt anexate probe care ar certifica data recepționării de către recurent a copie hotărîrii recurate.

Astfel, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

La 25 ianuarie 2018, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu ca întemeiat, care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărîrea Curții de Apel din 16 octombrie 2015 cererea introductivă depusă de creditorul Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău Direcția Administrare Fiscală Rîșcani a fost admisă, fiind constatată insolabilitatea debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” și inițierea procedurii simplificate a falimentului cu dizolvarea Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-

Impex” cu sediul mun. Chișinău corn. Ciorescu. str. Prieteniei 7 și desemnarea în calitate de lichidator al Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” pe Rusu Petru.

La 24 octombrie 2016 lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu a depus cerere, prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” în persoana administratorului Borcila Dmitri cu încasarea din contul acestuia a sumei de 1739090,67 lei.

Judecând cauza respectivă, instanța de insolvabilitate prin hotărârea din 22 iunie 2017, a respins ca neîntemeiată cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, pe motiv că lichidatorul nu a prezentat dovada că fostul administrator Borcila Dmitri a cunoscut despre creanțele creditorului Inspectoratul Fiscal de Stat față de Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute la art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolvabilității, pentru a depune cerere introductivă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar, menționează că instanța de insolvabilitate nu a cercetat sub toate aspectele circumstanțele cauzei, fapt ce atrage încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs considera necesar de a reliefa prevederile art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, potrivit cărora dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedeținerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Instanța de recurs menționează faptul că insolvabilitatea unei companii este acea stare a patrimoniului acesteia care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor scadente.

Prin urmare, potrivit prevederilor art. 10 alin. alin. (1) - (3) din Legea citată, intentarea unui proces de insolvabilitate presupune existența unui temei. Temeiul general de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului. Temeiul

special de intentare a unui proces de insolabilitate constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil, iar în art. 14, alin. (1) din Legea insolabilității, legiuitorul a stabilit obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în situația în care există un temei stabili la art. 10.

Incapacitatea de plată a unei întreprinderi este un criteriu primordial – obligatoriu pentru organele de conducere a companiei, în sensul înaintării unei cereri introductive în instanța de insolabilitate.

Așadar, în principiu, competența generală la luarea deciziilor ce privesc societatea aparține administratorului/fondatorului. Acesta din urmă va putea evident să încheie și acte juridice în numele și pe seama societății, indiferent de importanța acestora: de conservare, de administrare sau de dispoziție.

Atunci când, din cauza caracterului excepțional al anumitor acte, legiuitorul a înțeles să stabilească derogări de la această regulă, instituind formalități suplimentare, a făcut acest lucru în mod expres, stabilind obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în cazul apariției incapacității de plată.

Prin urmare, Colegiul punctează faptul că instanța de insolabilitate a examinat superficial circumstanțele cauzei și argumentele invocate de către lichidatorul debitorului. Or, fostul administrator Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Borcila Dmitri, cunoscând că întreprinderea se află în incapacitate de plată și este în imposibilitate de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditorii, cunoscând despre existența datoriei față de mai mulți creditorii, contrar prevederilor legale, nu a depus din propria inițiativă cererea introductivă în termen de 30 de zile calendaristice din data constatării incapacității de plată a întreprinderii.

Instanța de recurs apreciază critic poziția instanței de insolabilitate prin care a concluzionat că lichidatorul nu a prezentat dovada că fostul administrator Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Borcila Dmitri a cunoscut despre creanțele creditorilor și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute la art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolabilității, pentru a depune cerere introductivă.

În acest sens, de menționat că Borcila Dmitri nu a prezentat înscrisuri pertinente care să ateste faptul că la înregistrarea întreprinderii Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” și pe tot parcursul activității acesteia, administratorul a fost dus în eroare de către careva terțe persoane, despre faptul că Borcila Dmitri în calitate de administrator al întreprinderii nu a semnat contracte, facturi fiscale și că nu ar fi cunoscut despre situația financiară dificilă a întreprinderii.

Mai mult decât atât, potrivit prevederilor art. 11, alin. (1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007, societatea poate fi constituită de unul sau de mai mulți fondatori persoane fizice și/sau juridice cărora legea nu le interzice acest lucru, iar potrivit art. 44, alin. (1) din aceeași Lege, administratorul este obligat să prezinte neîntârziat, la cererea oricărui asociat, informații privind activitatea societății și să îi pună la dispoziție registrele contabile și alte documente ale societății.

Potrivit art. 72, alin. alin. (1) - (4) din Legea citată – administratorul este obligat să gestioneze societatea astfel încât scopurile, pentru care aceasta a fost constituită, să fie realizate cât mai eficient, este obligat să execute hotărârile adunării generale a asociaților și ale consiliului societății, este obligat să ia parte la adunările generale ale asociaților și la ședințele consiliului societății, este obligat să asigure ținerea contabilității societății, precum și a registrelor societății prevăzute de lege și de actul de constituire, și informează asociații cu privire la starea de lucruri și la gestiunea societății.

Astfel, administratorul este obligat prin lege de a gestiona eficient întreprinderea și a ține sub control toată activitatea companiei.

Colegiul remarcă o atitudine neadecvată și ilegală a organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex”, fapt ce generează temeuri în sensul atragerii la răspunderea subsidiară a organelor de conducere a debitorului.

Instanța de recurs menționează că în speță este prezent temeiul stabilit de legiuitor în art. 248 alin. (1), lit. h) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 – nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14.

Or, din actele pricinii se distinge cert faptul că fostul administrator al Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” nu a înaintat cerere introductivă, iar inexistența activelor a fost stabilită de administratorul insolvenței.

Prin urmare, instanța de insolvență trebuie să trateze răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, ca o consecință a neexecutării obligațiilor de administrator al Societății cu Răspundere Limitată stabilite prin lege, în cazul din speță, nerespectarea de către fostul administrator al Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” a obligației de a înainta cerere introductivă, în situația apariției incapacității de plată a întreprinderii.

Instanța de recurs apreciază critic poziția instanței de insolvență prin care a concluzionat că în speță lichidatorul nu a prezentat dovada că administratorul Borcila Dmitri a cunoscut despre creanțele creditorului Inspectoratul Fiscal de Stat față de Societatea cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” și că a știut despre survenirea temeiurilor prevăzute de art. 10 și 14 alin. (2) al Legii insolvenței, pentru a depune cerere introductivă. Or, în calitate sa de administrator al Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex”, Borcila Dmitri, în baza statutului societății avea dreptul și obligația de a urmări starea generală a companiei, ce ține de activele și pasivele întreprinderii.

Colegiul menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri

de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise de instanța de insolvență, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs punctează că prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței, se va reține că în cazul casării unei hotărâri a instanței de insolvență, cu remiterea cauzei la rejudecare, rejudecarea se va face de alt complet al instanței de insolvență (alt judecător).

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu, a căsă hotărârea instanței de insolvență, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Se admite recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, în cadrul procesului de insolvență intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex”, cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Stelorian-Impex” – Petru Rusu cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de insolvență – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

judecători

Maria Ghervas

Ion Druță

Luiza Gafton

Iuliana Oprea